

“ТАСДИҚ МЕКУНАМ”

Ректори Донишгоҳи давлатии
таҷорати Тоҷикистон, д.и.т., дотсент

Назарзода Х.Х.

«14» 08 соли 2024

ТАҚРИЗИ

муассисан пешбар ба диссертатсияи Султон Бахтиёр дар мавзун: «Таъсири маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)», барои дарёфти дараҷан илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.07 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз

Мутобиқати муҳтавои диссертатсия ба ихтисос ё соҳан илмӣ эълоншуда. Диссертатсия тибқи талабот ба бандҳои зерини Шиносномаи ихтисосҳои КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 08.00.07 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз мувофиқат мекунад: 1.1. Равандҳои методологӣ сохтори ташаккули системаи молиявӣ; 1.3. Назария ва методологияи таъсири системаи молиявӣ дар натиҷаҳои рушди иқтисодиву иҷтимоӣ; 2.4. Пешгӯӣ ва банақшагирии буҷетӣ андозӣ дар иқтисоди бозорӣ; 2.5. Танзими андоз дар бахшҳои иқтисодиёт; 2.6. Назарияи танзими системаи буҷетӣ андозӣ; 2.9. Асосҳои назариявӣ, афзалиятҳои сиёсати андозӣ ва самтҳои асосии ислоҳоти системаи андозӣ.

Саҳми илмӣ довталаб дар ҳалли масъалаи илмӣ ё коркарди проблемани илмӣ бо арзёбии аҳамияти он. Муайян намудан мумкин аст, ки довталаб дар таҳияи нақшаи кори илмӣ, интиҳоби мавзӯ, асоснокнамоӣ, мақсад, вазифаҳо, мубрамият ва муҳимияти он саҳми шахсии худро гузоштааст. Инчунин аз тарафи муаллифи диссертатсия тавсияҳо илмӣ асоснок пешниҳод шудаанд, ки онҳоро ҳангоми такмил ва татбиқи амалии сиёсати андозӣ, такмили маъмурикунонии андоз дар рушди фаъолияти соҳибкорӣ, аз ҷумла соҳибкории хурду миёна, қарӣ намудани шакли махсуси

андозбандӣ, назорату санҷишҳои андозӣ ва таъмини самараноки мақомоти андоз дар кишвар мавриди истифода қарор додан мумкин аст. Пешниҳоди муаллифро имконият ҳаст, ки дар рафти тақмили Кодекси андоз мавриди амал қарор дода шавад. Ҳамчунин натиҷаи кори илмии мазкурро дар раванди таълими фанҳои «Андоз ва андозбандӣ» ва «Маъмурикунонии андоз» ва курсҳои тақмили ихтисоси кормандони мақомоти андоз истифода бурдан мумкин аст.

Муаллиф дар раванди таҳияи тавсияҳо ва пешниҳодҳои илман асоснок оид ба маъмурикунонии андоз ва таъсири он ба соҳибқори хурду миёна саҳмгузор мешавад.

Мубрами мавзӯи таҳқиқот. Дар шароити муосир, муъмурикунонии андоз сиёсати андозро нисбати субъектҳои хоҷагидорӣ, бахусус намоёндоғони тиҷорати хурду миёна инъикос мекунад. Ҳарчанд, ки дар солҳои охир низоми андозбандӣ тақмил ёфта истодааст, аммо дар амалияи андозбандӣ дида мешавад, ки гузаронидани санҷишҳои андоз ва баҳисобгирии андоз нисбати субъектҳои андозбандӣ, аз ҷумла соҳибқори хурду миёна ҳанӯз пурра қомил нест. Бинобар ин, ҳарчанд, ки тадбирҳо оид ба дастгирии давлатӣ ва пешниҳоди имтиёзҳои андозӣ ба соҳибқори хурду миёна, таҳия шудаанд, аммо таҳлил ва гузаронидани таҳқиқоти мушаххаси илмиро талаб мекунад. Илова бар ин, дар ҷумҳурии мунтазам ислоҳоти андозӣ гузаронида мешавад, ки дар он пеш аз ҳама дастгирии давлатии рушди соҳибқори хурду миёна, ба амал баровардани имтиёзҳои андозӣ, бахусус ҷорӣ намудани рӯзаи махсуси андозбандӣ ва маъмурикунонии соддаи он, паст намудани гарони андоз, беҳтару хубтар ба роҳ мондани назорату санҷишҳои андозии субъектҳои соҳибқорӣ ба назар гирифта мешавад.

Ҳамаи ин, яъне, ҷорӣ намудани шаклҳои махсуси имтиёзноки андозбандӣ барои субъектҳои соҳибқори хурду миёна ва давлат манфиатовар буда, ба таъмини устувори молияи давлатӣ мусоидат мекунад. Вазъияти низоми андозӣ ва маъмурикунонии он дар минтақаҳои кишвар нишон

медихад, ки холо ҳам камбудихо ва нуқсонҳо дар маъмурикунони андоз дар рушди соҳибкорию хурду миёна ба назар мерасад.

Ҳалли масъалаҳои мазкур аз бисёр ҷиҳат аз дастгирии давлатии рушди соҳибкорию хурду миёна ва баланд бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти андоз вобаста буда, барои тақмили низоми молиявии кишвар зарур мебошад, ки ин муҳимият ва муҳимияти мавзӯи тадқиқоти илмиро муайян менамояд.

Нуқтаҳои асосии тадқиқоти диссертатсионӣ дар конференсияҳои сатҳи байналмилалӣю ҷумҳуриявӣ дар мавзӯҳои “Ҷанбаҳои назариявии ташаккул ва тақмили низоми маъмурикунонии андоз дар шароити муосир” (Душанбе-2022), “Ҷанбаҳои назариявии низоми маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкорию хурду миёна” (Душанбе-2022), “Ҷанбаҳои методологии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкорию хурду миёна” (Душанбе-2022), “Дастгирии давлатии рушди соҳибкорию хурду миёна ва маъмурикунонии он дар шароити муосир” (Душанбе-2023), “Нишондиҳандаҳои баҳои самаранокии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкорию хурду миёна” (Душанбе-2024), “Нақши ҳавасмандихоии андозӣ-молиявӣ дар рушди соҳибкорию хурду миёна (Душанбе-2024), “Ташаккули низоми маъмурикунонии андоз ва таъсири он ба рушди соҳибкорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” (Душанбе-2021), “Тақмили низоми маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкорию хурду миёна” (Душанбе-2021), “Нақши имтиёзҳои андозӣ дар таъмини амнияти иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон” (Кӯлоб -2023) маъруза гардида, сазовори баҳои баланд гардидаанд. Натиҷаҳои асосии тадқиқот дар 9 мақолаи илмӣ муаллиф, аз ҷумла 6 мақола дар маҷалла ва нашрияҳои, ки ба рӯйхати маҷаллаву нашрияҳо, ки аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсия шудаанд, ба таърифи расидаанд.

Натиҷаҳои мушаххаси илмӣ (бо нишон додани навгонӣ, аҳамияти илмӣ ва амалии онҳо), ки барои он ба доктараб додани дараҷаи илмӣ дархостшаванда мумкин аст.

Дар рисолаи илмӣ аспирант Султон Бахтиёр натиҷаҳои асосие, ки унсурҳои навоари илмӣ тадқиқотро дар бар мегиранд, аз инҳо иборатанд:

- дар диссертатсия муаллиф мафҳуми маъмурикунонии андози соҳибкории хурду миёнаро, ки натиҷаи асосии он бояд самаранокии кори андозсупорандагонро осон намуда, ҷамъовариҳои саривақтӣ ва воридшавии маблағҳои андоз ба буҷет ва устувории низоми молиявиро таъмин намояд, пешниҳод намудааст;

- дар таҳқиқот таҷрибаи давлатҳои хориҷии дуру наздик вобаста ба принсипҳои асосӣ ва хусусиятҳои хоси низоми андозбандӣ ва маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна ба тақмили низоми андозӣ оид ба вазъи соҳибкории хурду миёна, ҷорӣ намудани шакли меъёрҳои махсуси андозбандӣ, беҳтар намудани сатҳи сифати хизматрасонҳои андозӣ ба субъектҳои соҳибкорӣ ва истифодаи бештари имтиёзҳои андозӣ-молиявӣ, бо назардошти таҷрибаи маъмурикунонии андоз дар кишварҳои хориҷӣ мавриди баррасӣ қарор гирифта, истифодаи усулҳои мувофиқи самаранокии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардидааст;

- дар қисми таҳқиқотӣ низомҳои муосири андозбандӣ бо назардошти маъмурикунонии андози субъектҳои хоҷагидорӣ, бахусус соҳибкороии хурду миёна, намудҳои андозбандӣ, низоми соддакардашуда, самаранокии пешниҳоди имтиёзҳо ва самаранокии фаъолияти муассисаҳои андоз дар кишвар таҳлил ва муайян карда шудаанд;

- муаллиф пешниҳод намудааст технологияҳои муосири рақамӣ дар раванди маъмурикунонии, рақамикунони санҷишҳои андоз ва назорат бояд самаранок истифода бурда шавад. Инчунин дастгирии молиявӣ ба соҳибкории хурду миёна ҳамчун самтҳои асосии тақмили маъмурикунонии андоз тавсия дода шудааст;

- дар диссертатсия аз тарафи муаллиф тавсия дода шудааст, ки соҳибкории хурду миёна дар самтҳои маъмурикунонии андоз аз тарафи давлат дастгирӣ ёбад, зеро истифодаи маъмурикунонии соддакардашуда, ҷорӣ

намудани низоми махсуси андозбандӣ, баланд бардоштани самаранокии институтҳои андоз, таъмини иқтидори андози кишварро дар назар дорад;

- аз тарафи муаллифи дар диссертатсия роҳҳо ва усулҳои асосии баланд бардоштани самаранокии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна таҳқиқ ва пешниҳод гардида, нақши он дар баланд бардоштани уҳдадорихоӣ андозии субъектҳои соҳибкорӣ, ҳавасмандихоӣ молиявӣ-иқтисодӣ, сарфай вақт ва хароҷотҳои ками низоми андозбандӣ ва воридшавии ҳаҷми бештари маблағҳои андозӣ ба буҷети давлатӣ муайян карда шудааст.

Аҳамияти илмӣ ва амалии таҳқиқот дар муайян кардани моҳияти низоми андоз ва идоракунии фаъолияти соҳибкорӣ, хусусан рушди соҳибкории хурду миёна мусоидат мекунад. Пешниҳодҳо ва тавсияҳои илмӣ-амалии муаллифро ҳангоми татбиқи сиёсати андоз, татбиқи назорат ва санҷишҳои андоз ва минбаъд ҳангоми содда кардани маъмурикунонии андоз истифода бурдан мумкин аст. Инчунин, мақомоти андоз имконият дорад, ки ҳангоми татбиқи амалии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкорӣ ва пардохти маблағҳои андозӣ ба буҷети давлатӣ аз натиҷаҳои кори таҳқиқотӣ истифода намояд.

Натиҷаҳои таҳқиқот метавонад ба рушди минбаъдаи низоми андозӣ ва маъмурикунонии фаъолияти соҳибкории хурду миёна, ҷамъовариҳои саривақтии маблағҳои андозӣ ба буҷети давлатӣ, паст намудани гаронии андоз ва ташкили ҷойҳои нави корӣ мусоидат намуда, пешниҳодҳои муаллиф ва асоси назариявии кор дар истифодаи самараноки дорониҳои бонкӣ ва тақмили санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кумитаи андоз дар самти маъмурикунонии низоми андозӣ истифода гардад.

Мутобиқати таҳассуси илмӣ довталаб ба дараҷаи илмӣ.

Чуноне ки аз шиносӣ бо муҳтавои диссертатсияи пешниҳодшудаи аспирант бармеояд, таҳассуси илмӣ ӯ ба дараҷаи илмӣ дархостнамудааш мутобиқат менамояд. Довталаби дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ Султон Бахтиёр ба талаботи бандҳои банди 17-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ» (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267)

ва банди 18-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ» (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023, № 295 “Дар бораи тағйиру иловаҳо ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267”) тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

Мазмуни кори диссертатсионӣ.

Дар муқаддима мубрамияти кори диссертатсионӣ, дараҷаи илмӣ таҳқиқи он асоснок қарда шуда, мақсаду объект ва мавзӯи таҳқиқот, наwgонӣ, асосноккунӣи ҷанбаҳои назариявӣю методӣ ва аҳамияти натиҷаҳои таҳқиқот дар самти маъмурикунонии андоз нишон дода шудаанд.

Дар боби якум “**Ҷанбаҳои назариявӣи ташаккули маъмурикунонии андоз дар шароити муосир**” асосҳои назариявӣ-методологии таъсири маъмурикунонии андоз ба таваҷҷуҳ ба рушди соҳибкорӣи хурду миёна, хусусиятҳои хосу низоми махсуси андозбандӣ ва маъмурикунонии он дар рушди соҳибкорӣи хурду миёна ва принсипҳои он, маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкорӣи хурду миёна дар давлатҳои хориҷӣ ва истифодаи ҷиҳатҳои манфиатноку мувофиқи он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди баррасӣ қарор гирифтааст.

Нуқтаи асосӣ ва ҷолибтарини ин боб равишҳои назариявӣ оид ба мафҳуми “маъмурикунонии андоз” ба рушди соҳибкорӣи хурду миёна (ҷадвали 1.1. сах. 20-21) мебошад, ки муаллиф дар асоси таҳлили фикру ақидаҳои олимони соҳа таърифи муаллифии худро пешниҳод намудааст.

Муаллифи кори таҳқиқотӣ паҳлӯҳои гуногуни мавзӯро омӯхта, қайд менамояд, ки яке аз механизмҳои асосии дастгирии давлатии рушди соҳибкорӣи хурду миёна ин низоми андозбандӣ ва маъмурикунонии он ба ҳисоб меравад. Маҳз дастгирии давлатии соҳибкорӣи хурду миёна аз низоми андозбандӣ ва маъмурикунонии он вобастагӣ дошта, ба рушди устувори иқтисодӣ-иҷтимоии минтақаҳои кишвар мусоидат менамояд (сах. 24).

Дар диссертатсия принсипҳо, хусусиятҳои хосу низоми махсуси андозбандӣ ва маъмурикунонии он дар рушди соҳибкорӣи хурду миёна мавриди таҳқиқ қарор гирифта, нигоҳи методологии маъмурикунонии андоз

дар рушди соҳибкории хурду миёна, ки ҳамчун фишанге баромад мекунад ва ба дигаргунисозихои зудивазшавандаи муносибатҳои андозӣ мутобиқат менамояд, муайян карда шудааст. Ҳамаи ин аз маҷмуи тадбирҳои иборат мебошад, ба рушди устувори низоми молиявӣ, пешрафти иқтисоди миллий, афзоиши самаранокии соҳибкории хурду миёна нигаронида шуда, ҳаллу фасли масъалаҳои гуногунро доир ба маъмурикунонии андоз дар рушди фаъолияти соҳибкорӣ, дар назар дорад(сах. 31).

Дар боби дуюм, ки «Таҳлили вазъи низоми андозӣ ва маъмурикунонии он дар рушди соҳибкории хурду миёна дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» номгузорӣ шудааст, таҳлили вазъи низоми андозӣ бо таваҷҷуҳ ба рушди соҳибкории хурду миёна, арзёбии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна ва нишондиҳандаҳои асосии баҳои самаранокии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна баҳодихӣ ва натиҷагирӣ карда шуданд.

Муаллиф дар ин боб ва зербобҳои он шаклҳои асосии низоми андозбандии соҳибкории хурду миёна, ҳиссаи низоми соддакардашудаи андозбандӣ дар низоми андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон, динамикаи шумораи корхонаҳои хурду миёна дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, фаъолияти субъектҳои соҳибкорӣ тибқи низоми соддакардашудаи андозбандӣ, ҳиссаи воридоти андозҳо ба буҷети давлатӣ аз ҳисоби субъектҳои соҳибкории хурду миёна ва ғайраро мавриди баррасӣ қарор додааст. Инчунин нақши технологияи рақамӣ, ки дар маъмурикунонии андоз беандоза мебошад, оварда шудааст.

Инчунин муаллиф татбиқи амалии маъмурикунонии андозро дар назорату санҷишҳои андозӣ ба таъмини иҷрои нақшаи андозҳо, хизматрасониҳои андозии субъектҳои соҳибкорӣ, раванди бақайдгирӣ ва баҳисобгирӣ, объектҳои андозбандӣ ва коркарди маълумотҳо дар барномаҳои иттилоотии электронӣ вобаста намуда, дар ин раванд амалӣ намудани назорату санҷишҳои андозӣ, аз қабилӣ назорати камералӣ ва санҷиши сайёр, амалиёти андозӣ ва муоинаҳои хронометраж, бунёди дидбонгоҳҳои назоратӣ ва дар самти рӯёнидани бақияпулиҳо бошад, андешидани чораҳои натиҷабарош

дар рушди соҳибкории хурду миёна, ки ҳамчун фишанге баромад мекунад ва ба дигаргунисозихоӣ зудивазшавандаи муносибатҳои андозӣ мутобиқат менамояд, муайян карда шудааст. Ҳамаи ин аз маҷмуи тадбирҳои иборат мебошад, ба рушди устувори низоми молиявӣ, пешрафти иқтисоди миллий, афзоиши самаранокии соҳибкории хурду миёна нигаронида шуда, ҳаллу фасли масъалаҳои гуногунро доир ба маъмурикунонии андоз дар рушди фаъолияти соҳибкорӣ, дар назар дорад(сах. 31).

Дар боби дуюм, ки «Таҳлили вазъи низоми андозӣ ва маъмурикунонии он дар рушди соҳибкории хурду миёна дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» номгузори шудааст, таҳлили вазъи низоми андозӣ бо тавачҷух ба рушди соҳибкории хурду миёна, арзёбии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна ва нишондиҳандаҳои асосии баҳои самаранокии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна баҳодихӣ ва натиҷагирӣ карда шуданд.

Муаллиф дар ин боб ва зербобҳои он шаклҳои асосии низоми андозбандии соҳибкории хурду миёна, ҳиссаи низоми соддакардашудаи андозбандӣ дар низоми андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон, динамикаи шумораи корхонаҳои хурду миёна дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, фаъолияти субъектҳои соҳибкорӣ тибқи низоми соддакардашудаи андозбандӣ, ҳиссаи воридоти андозҳо ба буҷети давлатӣ аз ҳисоби субъектҳои соҳибкории хурду миёна ва ғайраро мавриди баррасӣ қарор додааст. Инчунин нақши технологияи рақамӣ, ки дар маъмурикунонии андоз беандоза мебошад, оварда шудааст.

Инчунин муаллиф татбиқи амалии маъмурикунонии андозро дар назорату санҷишҳои андозӣ ба таъмини иҷрои нақшаи андозҳо, хизматрасониҳои андозии субъектҳои соҳибкорӣ, раванди бақайдгирӣ ва баҳисобгирӣ, объектҳои андозбандӣ ва коркарди маълумотҳо дар барномаҳои иттилоотии электронӣ вобаста намуда, дар ин раванд амалӣ намудани назорату санҷишҳои андозӣ, аз қабилӣ назорати камералӣ ва санҷиши сайёр, амалиёти андозӣ ва муоинаҳои хронометраж, бунёди дидбонгоҳҳои назоратӣ ва дар самти рӯёнидани бақияпулиҳо бошад, андешидани чораҳои натиҷабахш

дар самти риояи бечунуҷарон қонунгузориҳои баҳши андозӣ низ муҳим мешуморад (саҳ. 76-77).

Муаллиф дар диссертатсия самаранокии сатҳи маъмурикунонии андозро дар таносуби байни фонда ё даромад, ки дар ихтиёри субъектҳои соҳибкорӣ мемонад ва ҳаҷми маблағҳои воридшудаи андозиро ба буҷети давлатӣ аз ҳисоби рушди соҳибкории мазкур нишон медиҳад, муайян намудааст (саҳ. 90).

Боби сеюм «Самтҳои асосии тақмили маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна дар Тоҷикистон» ном дошта, дар он муаллиф дастгирии давлатии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна, ҳавасмандии андозӣ-молиявӣ дар рушди соҳибкории хурду миёна ва самтҳои асосии баланд бардоштани самаранокии маъмурикунонии андозро бо таваҷҷуҳ ба рушди соҳибкории хурду миёна мавриди таҳқиқ қарор додааст.

Муаллиф дар ин ҷо маъмурикунонии андозро зарур шуморида, иброз менамояд, ки дар рушди соҳибкории хурду миёна он бояд соддаву шаффоф бошад ва вордшавии саривақтии маблағҳои андозиро ба буҷет бояд таъмин намояд. Ҳамчунин, бояд субъектҳои соҳибкорӣ аз ҷаъолияти ғайриқонунӣ ва саркашӣ аз пардохти андозӣ қанорачуӣ накунад, истифодаи бештари имтиёзҳои андозиро ба роҳ монда, сатҳу сифати назорати андозӣ ва самаранокии ҷаъолияти мақомоти андозро дар сатҳи лозима таъмин намоянд.

Дар қори таҳқиқотӣ ченаки асосии муайянкунандаи сатҳи самаранокии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна оварда шудааст, ки дар асоси он проблемаҳои маъмурикунонии андоз ва роҳҳои ҳалли он муайян карда мешавад (саҳ. 107).

Зимни таҳлил муаллиф камбудии маъмурикунонии андозро ошкор менамояд, ки он аз иҷро нагардидани талаботи Консепсияи ташаққули ҳукумати электронӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва татбиқи Консепсияи иқтисодиёти рақамӣ дар қаламрави кишвар, ба таври зарурии роҳандозӣ нагардидани хизматрасониҳои андозии электронӣ, ҳамгироии итилоотӣ ва хизматрасониҳои давлатӣ аз ҷониби мақомотҳои давлатӣ ба субъектҳои

соҳибкорӣ, дар сатҳи лозимӣ таъмин нагардидани ҳамкорихои мақомотҳои давлатӣ дар раванди маъмурикунонии андоз дар рушди субъектҳои соҳибкорӣ, аз ҷумла таъмин нагардидани базаи моддӣ-техникии мақомотҳои дахлдор чихати ба роҳ мондани ҳамгироихои электронӣ бо мақомоти андоз, ҷой доштани камбудихо ва норасихо дар самти хизматрасониҳои электронӣ ба субъектҳои соҳибкории хурду миёна, роҳ додан ба саҳланкорихо ва монеъаҳои беасос дар самти назорату санҷишҳои андозии онҳо, камбудихо дар пешниҳоди эълomiaҳо, ҳисоботҳо ва пардохтҳои андозии ғайринақдӣ аз ҷониби субъектҳои соҳибкории мазкур ва ғайра иборат мебошад (сах. 113).

Дастоварди асосии кори таҳқиқотӣ аз он иборат аст, ки роҳҳои асосии баланд бардоштани самаранокии маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна дар Тоҷикистон муайян карда шуда, дар ин замина тавсияҳо барои истифодаи он дар амалия пешниҳод гардидааст.

Дар хулоса натиҷаҳои асосии таҳқиқоти илмии диссертант ҷаъмбаст гардидаанд.

Баҳои автореферати рисолаи илмӣ.

Автореферат пурра ба мазмун ва мундариҷаи рисолаи диссертсионӣ мувофиқ буда, ба талботи муқаррарнамудани КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯӣ аст ва мазмуну муҳтавои навиғониҳои асосии рисоларо дар бар гирифта, мақолаҳои илмии муаллиф (9) вобаста ба мавзӯи диссертатсионии мазкур ҷой шудаанд.

Дар қисмати хотимавии тақризи овардани хулосаи ҷаъмбастӣ онд ба сазовор доништан ё надонистани довталаб ба дараҷаи илмии дахлдор.

Дар баробари ҷанбаҳои мусбӣ дар диссертатсия баъзе камбудихо низ ба назар мерасад, ки ба инобат гирифтани онҳо барои таҳқиқотҳои ояндаи диссертант самаранок арзёбӣ мегардад:

1. Дар зербоби 1.1. ақидаҳои таҳқиқотчиёни ватанию хориҷӣ доир ба мафҳумҳои “маъмурикунонии андоз” аз тарафи муаллиф хуб баррасӣ карда шудааст, аммо, дар аксар ҳолат онро тарафдорӣ намудааст ва ақидаҳои мунаққидона кам ба назар мерасад;

2. Дар Чадвали 1.1 - Таъсири “маъмурикунонии андоз” ба рушди соҳибкории хурду миёна ақидаҳои олимони соҳа ҷамъоварӣ гардидааст, аммо, ақидаи ҷамъбастии муаллиф оид ба ин масъала дида намешавад;

3. Дар зербоби 1.3. «Таҷрибаи хоричӣ оид ба маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна» ном дорад, муаллиф таҷрибаи давлатҳои зиёди хоричи дуру наздикро мавриди баррасӣ қарор додааст, аммо хуб мешуд агар як ё ду давлати ба иқтисодиёташ ба мо наздикро пурратар таҳлил намуда, пешниҳодҳои мушаххас менамуд.

4. Дар баъзе чадвалу диаграммаҳо таҳлил танҳо як солро дар бар мегирад, ки бо таҳлили яксола хулоса баровардан ва пешниҳод намудан ғайриимкон аст.

5. Солҳои таҳлилшаванда бояд як давраи муайяно дар бар гирад. Дар акси ҳол ин метавонад ба баҳодиҳии нодуруст оварда расонад.

6. Боби дуюми диссертатсия, ки бояд таҳлиро дар бар гирад, аммо, дар кори таҳқиқотӣ чадвалҳо ва диаграммаҳои таҳлилий хело кам ба назар мерасанд.

Қобили қайд аст, ки камбудии пешниҳодгардида хислати ҷузъӣ дошта, мазмун ва баҳои воқеии кори диссертатсиониро тағйир намедиханд.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсияи тақризшаванда.

Дар маҷмуъ, кори диссертатсионӣ дар мавзӯи «Таъсири маъмурикунонии андоз дар рушди соҳибкории хурду миёна (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.07 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз пешниҳод гаштааст, рисолаи илмӣ анҷомёфта буда, хислату мазмуни илмӣ амалӣ дошта, муаллифи он Султон Бахтиёр сазовори дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.07 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз мебошад.

Тақриз дар ҷаласаи ғайринавбатии кафедраи андоз ва сугуртаи Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон (протоколи №1 аз 13-уми августи

соли 2024) баррасӣ ва тасдиқ гардидааст. Дар ҷаласа 11 нафар иштирок доштанд.

Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» - 11 нафар, «зид» - нест, «бетараф» - нест.

Раиси ҷаласа:

муdiri кафедраи андоз ва сугуртаи Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон, н.и.и., дотсент

Раҷабов К.Р.

Эксперт:

н.и.и., дотсенти кафедраи андоз ва сугуртаи Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон

Қурбонов А.Р.

Котиби ҷаласа:

н.и.и., дотсенти кафедраи андоз ва сугуртаи Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон

Шоназарзода Н.Ш.

Суроға: 734061, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, кӯчаи Деҳоти ½.

Тел: +992(37) 234-83-46, +992(37) 234-85-46, Email: tguk@mail.ru

Имзоҳои Р.К. Раҷабов, А.Р. Қурбонов А.Р., ва Шоназарзода Н.Ш.-ро тасдиқ менамоем:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон

Пирзода С.